

Załącznik  
do uchwały Nr 372/XXXVI/2010  
Rady Miejskiej w Wieleniu  
z dnia 18 maja 2010 r.

# Plan Odnowy Miejscowości

ROSKO

na lata 2009- 2016

# Spis treści

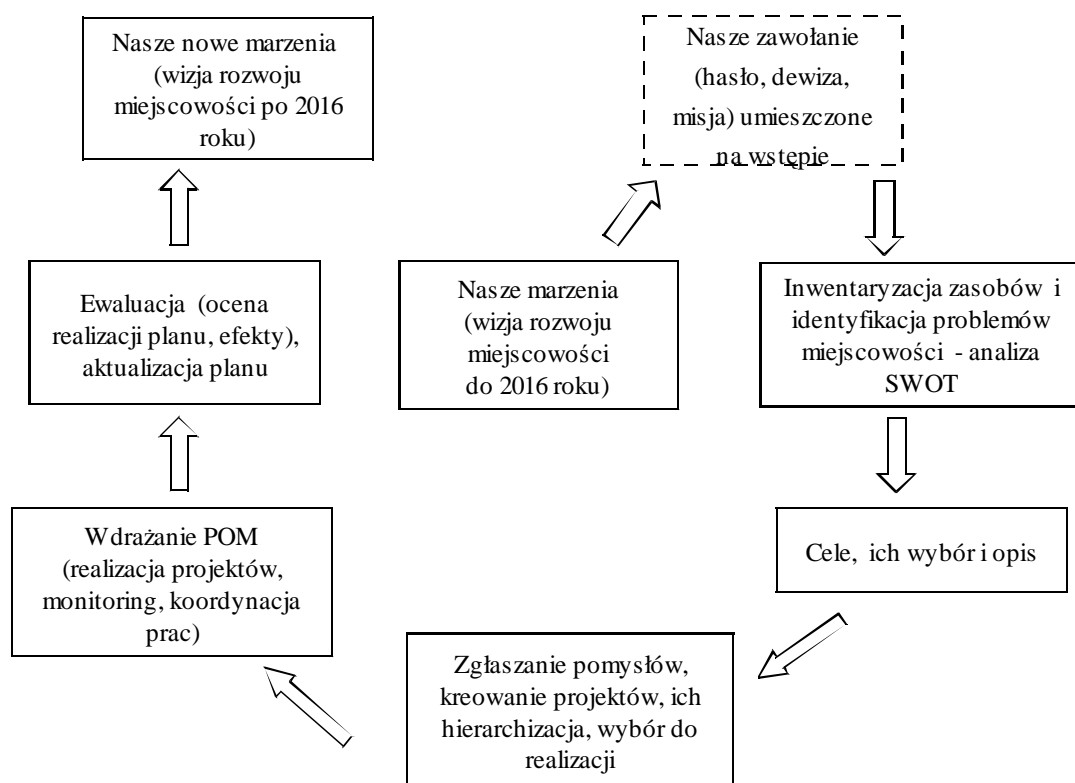
1. Wstęp	3
2. Charakterystyka miejscowości	6
3. Inwentaryzacja i analiza zasobów wsi	7
3.1. Zasoby przyrodnicze i oparta o nie gospodarka	7
3.2. Zasoby kulturowe	9
3.3. Historia i historyczne zasoby wsi	12
3.4. Ludzie, ich organizacje i jednostki obsługowe	13
4. Analiza SWOT – ocena mocnych i słabych stron wsi oraz szans i zagrożeń	15
5. Opis planowanych do realizacji zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną w latach 2009 – 2016 w kolejności wynikającej z przyjętych priorytetów	16
5.1. Część ogólna	16
5.2. Nasza Mała Strategia – cele i projekty (operacje) zapewniające ich realizację	18
5.3. Opis planowanych do realizacji zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną w okresie 7 lat od dnia przyjęcia POM	19
5.4. Opis projektu wiodącego, przewidzianego do realizacji w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi”	21
6. Związek planowanych zadań i przedsięwzięć ze strategią gminy oraz krajobrazem przyrodniczo – kulturowym	22
7. Wdrażanie Planu Odnowy i ocena postępu realizacji zadań	24

*Nasze hasło (misja):  
Patrzeć w przyszłość.  
Dać z siebie więcej.  
Żyć lepiej.*

## **1. Wstęp**

Prezentowany Plan Odnowy Miejscowości (POM) został opracowany z inspiracji Sołtysa wsi Rosko, Rady Sołeckiej i grupy aktywnych działaczy wiejskich zebranych na otwartym posiedzeniu Rady Sołeckiej w dniu 5.11.2008 r. w Rosku. Celem planu jest zidentyfikowanie i chronologiczne uporządkowanie wszystkich zamierzeń i działań na rzecz wsi, tak ze strony władz samorządowych, jak i społeczności wiejskiej na lata 2009- 2016, a w konsekwencji dostosowanie stanu zagospodarowania wsi do aktualnych potrzeb mieszkańców, a tym samym do poprawienia jakości ich życia. POM jest więc swego rodzaju strategią rozwoju miejscowości na czas obecny i przyszły. Może on stanowić załącznik do wniosku o ubieganie się o pomoc finansową w ramach PROW 2007- 2013, działanie „Odnowa i rozwój wsi,” gdyż zawiera wszystkie elementy wymagane rozporządzeniem MRiRW z dnia 14.02.2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 wraz z późniejszymi zmianami.

Strategia to nie tylko dokument zawierający rozpoznanie istniejącego stanu (diagnozę), ocenę atutów wsi i jej słabości, zestawienie celów i zadań do realizacji oraz określenie sposobów ich osiągnięcia. Strategia to także proces, zespół zdarzeń społecznych przy jej opracowaniu i realizacji. Wymienione elementy składowe dokumentu (POM-u) i procesu (zdarzeń społecznych) są ze sobą powiązane. Ścieżka budowy, a potem realizacji strategii (POM-u) jest następująca:



Ścieżka budowy i realizacji strategii miejscowości (planu odnowy miejscowości – POM)

Proces opracowania POM rozpoczął się – jak wspomniano - otwartym zebraniem Rady Sołeckiej, na którym zidentyfikowano cechy wsi, cele POM i zakres zadań do realizacji.



*Fragmenty wsi*

## **2. Charakterystyka miejscowości**

Wieś Rosko położona jest w powiecie czarnkowsko – trzcianeckim, na skraju Doliny Noteci, przy szosie nr 181 Czarnków – Wieleń – prowadzącej dalej do Drezdenka, 10 km na wschód od Wielenia, będącego stolicą gminy. Wieś liczy 1.300 mieszkańców. Rosko jest wiekową historycznie wsią, wzmiankowaną w annałach już w 1298 r., a także miejscem odkryć archeologicznych, sięgających epoki kamienia (mezolitu), kultury łużyckiej i pomorskiej. Znane jest także z bogatej kultury, pielęgnowanej i rozwijanej przez mieszkańców.

Zabudowa dzisiejszej wsi rozciąga się wąskim pasmem wzdłuż południowej krawędzi Doliny Noteci, ukształtowanej morfologicznymi skarpami oraz wzdłuż wspomnianej szosy Czarnków – Wieleń.

Od strony wschodniej wieś graniczy z Obszarem Chronionego Krajobrazu p.n. „Dolina Noteci”, od strony północnej z obszarem Natura 2000 i ostojami ptactwa, zaś nieopodal, na południu rozciąga się Puszcza Notecka.

Zharmonizowana z okoliczną przyrodą zabudowa wsi wraz z jej zabytkami owocuje przepięknymi krajobrazami, cieszącymi zarówno mieszkańców, jak i turystów.



*Centrum wsi z fontanną czynną cały rok*

### **3. Inwentaryzacja i analiza zasobów wsi**

#### ***3.1. Zasoby przyrodnicze i oparta o nie gospodarka***

Te zasoby to głównie ekosystemy polne i łąkowe, położone w pobliżu wsi i ekosystemy leśne, położone nieco dalej. Te drugie to Puszcza Notecka i tereny do niej przyległe. Łąki skoncentrowane są przede wszystkim w Dolinie Noteci. Ekosystemy leśne i łąkowe objęte są ochroną prawną (Obszary Chronionych Krajobrazów, Natura 2000). Czynione są starania władz państwowych o zakwalifikowanie Doliny Noteci do dziedzictwa światowego UNESCO, jako obiektu przykładowej symbiozy naturalnej przyrody, zabytków i gospodarki.

Zasobami przyrodniczymi wsi są również pomniki przyrody i szczątki kostne niezidentyfikowanych zwierząt, których dostarczyły lasy i Dolina Noteci (obecnie szczątki te znajdują się w PAN w Poznaniu). Pomnik przyrody to wiekowa grusza.

Na zasobach przyrodniczych oparta jest podstawowa gospodarka wiejska – rolnictwo. Wieś Rosko, nie licząc pól i łąk położonych dalej od granicy osadnictwa, wymagających szczególnej ochrony, jest predestynowana do prowadzenia rolnictwa tradycyjnego, chociaż wskazane jest stopniowe przestawianie się go na rolnictwo tzw. zintegrowane (łącznie elementy rolnictwa technologicznego i naturalnego) bądź naturalne (półekologiczne i ekologiczne). Ziemie rolnicze są mało urodzajne V i VI-tych klas jakości. Niemniej gospodarzy na nich kilkadziesiąt gospodarstw rolnych, w tym 20 utrzymujących się głównie z rolnictwa, posiadających od 20 do 200 ha (średnio 30 ha).

Zasoby kopalin to żwiry (są dwie żwirownie) i kamienie, z których pobudowano kościół, plebanię i kilkanaście domów mieszkalnych, dawny zajazd, kuźnię, wiele murów ogrodzeniowych i zabezpieczeń skarp.

We wsi funkcjonuje też Przetwórnia Runa Leśnego „Danex” zatrudniająca kilkuset pracowników.

*Typowe dla wsi budownictwo z użyciem miejscowego surowca – kamienia jako budulca.*





### ***3.2. Zasoby kulturowe***

Materialnymi zasobami kultury i budownictwa są:

- neogotycki kościół z kamienia ciosanego z lat 1856 – 1859, z barokowym ołtarzem z 1630 r. i porcelanowym żyrandolem oraz przykościelnym cmentarzem;
- zespół ładnych budynków wzniesionych z kamieni narzutowych (naprzeciwko kościoła, po przeciwnej stronie ulicy);
- czworobok budynków wzniesionych z kamienia i cegły – dawny zajazd;
- ślady grodziska wczesnohistorycznego na polu za wsią;
- bogate wykopaliska archeologiczne, z narzędziami z brązu, pochodzącymi z VIII wieku p.n.e. i pozostałościami po kamiennej konstrukcji, metalowymi detalami stroju, naczyń użytkowych, elementów uprzęży i uzbrojenia;
- Wiejski Dom Kultury;
- fontanna w rynku czynna przez cały rok;
- śluza na Noteci (zabytek kultury technicznej).

Jeszcze bogatsze od zasobów materialnych kultury są kulturowe zasoby pozamaterialne Roska, czyli zespół uznawanych przez wspólnotę wiejską wartości. Należą do nich:

- podtrzymywanie tradycji wsi poprzez cykliczne imprezy (święta ludowe, dożynki, sobótka, konkursy recytatorskie, konkursy ludowych piosenek, np. „Malwa,” Święto Pieśni i Muzyki „Cecylia,” koncerty kolęd i pastorałek, spotkania opłatkowe, festyny, w tym parafialne itp.);
- historycznie ukształtowany udział mieszkańców w działalności chórów;
- organizowanie okolicznościowych imprez historycznych i kulturalnych (np. Dni Babci, Dziecka, Obchody Świąt Patriotycznych, Biesiady itd.);
- poszukiwanie nowych form aktywności społecznej na wsi, choćby w zakresie:
  - a. ochrony dziedzictwa (aktywny ruch mieszkańców i wiejskich instytucji na rzecz pozyskania i zabezpieczenia zabytków archeologicznych, gromadzenia sprzętu domowego i narzędzi rolniczych dziś już nie

używanych, upowszechnianie kultury ludowej, wykształcenie u młodzieży pozytywnego stosunku do dziedzictwa itp.);

- b. aktywizowanie życia kulturalnego wsi poprzez rozbudzanie potrzeb kulturalnych mieszkańców, kreowanie liderów kultury, wspieranie lokalnych przedsięwzięć kulturalnych itp.

Nieocenioną rolę w tych poczynaniach spełnia Wiejski Dom Kultury w Rosku. Jego inicjatywą jest tworzenie różnego rodzaju zespołów artystycznych, pielęgnowanie i pomoc już istniejącym, organizowanie imprez, kreowanie programów, w tym niezwykle cennych kulturowo jak „Powrót do folkloru Puszczy Noteckiej,” „Edukacja Teatralna Wsi – Wędrówki Doliną Noteci” – że wymienimy tylko niektóre.

Wszystko to integruje społeczność wiejską i nie tylko utrwała, ale i rozbudowuje poczucie własnej wartości i tożsamości. Podobną rolę spełnia hejnał z wieży kościelnej, odgrywany codziennie w południe.

### *Zasoby kulturowe*



*Neogotycki kościół z kamienia*



*Pomnik Chóru Lutnia*



*Wiejski Dom Kultury*

### ***3.3. Historia i historyczne zasoby wsi***

Historia wsi sięga zamierzchłej przeszłości, znaczonej śladami pradziejowych cmentarzy, kamiennych konstrukcji, wczesnośredniowiecznych grodzisk. Pierwsza wzmianka historyczna o wsi pochodzi z 5 maja 1298 r., w którym to roku król W. Łokietek nadał Rosko wraz z kasztelanią wieleńską Wincentemu z Szamotuł. Tereny te – stanowiące pogranicze Polski i marchii niemieckich, nawiedzane wojnami – nie były chętnie zasiedlane. Dopiero w XVIII wieku wojewoda Piotr Sapieha sprowadził do wieleńskiej kasztelanii, w tym do Roska, 3 tysiące polskich rodzin tworzących, na wyizolowanych od reszty ziem enklawach Puszczy Noteckiej, odrębną grupę etniczną – zwaną Mazurami Wieleńskimi. To odosobnienie i rozproszenie ludności, zdanych wyłącznie na siebie, wykształciło w nich potrzebę radzenia sobie w swojej małej wiejskiej ojczyźnie, potrzebę aktywności społecznej. Zostało to w tej ludności do dziś – jako zasób historyczny.

Rosko po rozbiorach Polski w XVIII wieku dostało się niemieckim Prusom Fryderyka Wielkiego. Po I wojnie światowej, uczestnicząc w Powstaniu Wielkopolskim, miejscowa ludność przesądziła o powrocie Roska do Polski. Z pietyzmem obchodzi się rocznice Powstania Wielkopolskiego, przy zbiorowej mogile Powstańców na miejscowym cmentarzu lub przy tablicy upamiętniającej śmierć Pierwszego Powstańca.

Administracyjnie przypisano wieś województwu wielkopolskiemu. Tylko w latach 1975 – 1998 należała ona do województwa pilskiego.

### ***3.4. Ludzie, ich organizacje i jednostki obsługowe***

Ludność wsi liczy 1.300 mieszkańców, skupionych w 350 gospodarstwach (domowych i rolniczych). W strukturze zawodowej dominują rolnicy, pracownicy przedsiębiorstw i jednostek usługowych oraz instytucji publicznych.

Mieszkańcy wsi należą do jednych z najbardziej aktywnych. Aktywność ta przejawia się na wielu polach. Wspomnieliśmy już wcześniej o tej aktywności. Wyraża się ona w dziedzinie archeologii, kultury, gospodarki, uczestnictwie w organizacjach pozarządowych itp.

W dziedzinie archeologii aktywność społeczna zapoczątkowana została w połowie XVIII wieku. Inicjowali ją nauczyciele, duchowni, urzędnicy i chłopi. Ruch ten zachowuje swoją dynamikę do dzisiaj. Przejawił się on w czynnym włączeniu się mieszkańców w gromadne odkrycie narzędzi z brązu z VIII wieku p.n.e. i w próbie odtworzenia pierwotnej wielkości tego znaleziska.

W sferze kultury, poza przykładami wymienionymi w podrozdziale 3.2., aktywność społeczna przejawia się w założeniu przed ponad 100 laty i prowadzącego działalność po dziś dzień chóru „Lutnia”. W 2004 roku ufundowano w Rosku tablicę F. Dąbrowskiemu, wybitnemu profesorowi muzyki i synowi współzałożyciela tego chóru w 1905 roku.

Przypomnieć też należy prężną działalność Koła ZMW w latach 80-tych ub. wieku, w skład którego wchodziło wielu działaczy, dzisiaj posłów, prominentnych samorządowców i innych społeczników. Objęli oni patronat nad wiejską kulturą. Za ich to staraniem odtworzono działalność zespołu folklorystycznego, wznowiono szereg imprez kulturalnych, edukacyjnych i rozrywkowych. Przede wszystkim jednak przyczynili się oni do wybudowania znakomicie prosperującego po dzień dzisiejszy Wiejskiego Domu Kultury w Rosku. Dzięki ludziom z tamtych lat, twórczo rozwijane, prosperują zespoły: „Rożanie,” „Rożańscy Biesiadnicy,” kółka teatralne, modelarskie i inne. Prowadzone są zajęcia indywidualne dla dzieci.

W sferze rekreacji, sportu i bezpieczeństwa wyróżniają się swoją działalnością LZS „Noteć – Rosko,” dysponujące nienajgorzej zagospodarowanym boiskiem i OSP

zrzeszająca 80 strażaków – ochotników, którzy nie tylko zapobiegają pożarom i je gaszą, ale udzielają pomocy ratowniczej ofiarom wypadków dysponując stosownym sprzętem.

Funkcjonuje Kółko Rolnicze i związane z nim Koło Gospodyń Wiejskich, zrzeszające 50 Pań. Społeczność wiejska obsługiwana jest przez szereg instytucji: religijnych, publicznych i biznesowych. Jest tu Kościół parafialny, szkoła podstawowa i gimnazjalna, przedszkole, ośrodek zdrowia, punkt pocztowy, kilka sklepów i zakładów fryzjerskich, 2 stacje benzynowe, warsztat samochodowy, kuźnia. Mieszczą się tu też firmy transportowe. Łącznie 30 podmiotów gospodarczo – usługowych.

Tacy ludzie, jak mieszkańcy Roska, zasługują na wszelką publiczną pomoc finansową. Potrafią oni z postawionych do ich dyspozycji środków osiągnąć – dzięki aktywności i mądrości – synergistyczny efekt przejawiający się rachunkiem  $2 + 2 = 4 + 1$ .



#### **4. ANALIZA SWOT – OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON WSI oraz szans i zagrożeń**

*Tabela nr 1.*

<b>Czynniki wewnętrzne wsi (na które wieś ma wpływ)</b>	<b>Silne strony:</b> <ol style="list-style-type: none"><li>1. wieś duża, zintegrowana, aktywna społeczność;</li><li>2. urokliwe krajobrazy, czyste środowisko, ładne centrum wsi;</li><li>3. dobre położenie pod względem komunikacyjnym (droga 181);</li><li>4. stosunkowo dużo miejsc pracy, choć nie wystarczająco;</li><li>5. rozwinięta infrastruktura społeczno – kulturalna i edukacyjna (WDK, szkoły, kościoły);</li><li>6. wysoki – jak na warunki wiejskie – poziom życia kulturalnego (WDK, zespoły artystyczne, folklorystyczne, Chór Lutnia ...);</li><li>7. przywiązanie mieszkańców do rodzinnych stron;</li><li>8. znikoma ilość patologii społecznych;</li><li>9. wyrażana chęć współuczestnictwa w pracach na rzecz wsi, gdyby gmina skierowała środki na wiejskie inwestycje</li></ol>	<b>Słabe strony:</b> <ol style="list-style-type: none"><li>1. niedostateczna infrastruktura komunikacyjna i sanitarna (brak kanalizacji, utwardzenia i oświetlenia niektórych wiejskich dróg, brak chodników, koszy na śmieci, dzikie wysypiska);</li><li>2. niedostateczny dostęp do dóbr cywilizacyjnych (m.in. do Internetu w domach i miejscach ogólnie dostępnych);</li><li>3. duże oddalenie od miast;</li><li>4. ucieczka młodych ludzi do miast, starzenie się społeczeństwa;</li><li>5. małe zarobki i dochody;</li></ol>
---	---	--

<b>Czynniki zewnętrzne (na które wieś nie ma wpływu)</b>	<p><b>Okazje (SZANSE):</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. dostępność środków unijnych dla obszarów wiejskich szansą na poprawę ich widoków na przyszłość;</li> <li>2. moda na wieś (wzrost turystyki, powrót ludzi w średnim i starszym wieku na wieś i związany z tym wzrost poziomu intelektualnego społeczności wiejskiej);</li> </ol>	<p><b>Zagrożenia:</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. starzenie się wiejskiej społeczności, zmniejszanie się naturalnego przyrostu populacji;</li> <li>2. niedostateczne zainteresowanie problemami wsi ze strony gminy, mało gminnych inwestycji na terenie wsi Rosko (wieś stanęła w miejscu);</li> <li>3. mało sił fachowych w Urzędzie Gminy, zdolnych do pozyskiwania środków unijnych na potrzeby wsi;</li> <li>4. światowy kryzys finansowy (kryzysy zawsze najbardziej dotyczą społeczności biedne, w tym wiejskie);</li> <li>5. zagrożenie bezrobociem wywołane kryzysem finansowym</li> </ol>
	<b>Czynniki pozytywne</b>	<b>Czynniki negatywne</b>



## **5. Opis planowanych do realizacji zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną w latach 2009 – 2016 w kolejności wynikającej z przyjętych priorytetów**

### ***5.1. Część ogólna***

Każdym przedsięwzięciem, zadaniem bądź operacjom (projektom) przewidzianym do realizacji, przyświeca jakiś cel. Cele opisują spodziewane zmiany jakie nastąpią lub powinny nastąpić, wskutek podjęcia określonych zadań. Cele wywodzą się z rozpoznania zasobów wsi i analizy SWOT. Najbardziej ogólnym i najodleglejszym celem jest wizja rozwoju, nasze wyobrażenie o czymś co powinno być osiągnięte i oczekiwanie na to. Po wizji, kolejno – pod względem uogólnienia – następują cele ogólne, a po nich szczegółowe. Wizja i cele ogólne wykraczają poza natychmiastowe i bezpośrednie efekty realizacji zadań (projektów), jakkolwiek w dłuższych okresach mają z nimi ścisły związek. Cele szczegółowe to takie, do osiągnięcia których realizowane zadania (projekty) bezpośrednio się przyczyniają. Projekt zaś to najbardziej uszczegółowiony element POM, rozwiązujący co najmniej jeden konkretny problem. Projekt to seria skoordynowanych prac i czynności, z jasno określonymi własnymi celami, zmierzająca do osiągnięcia tych celów i zakładanego wyniku. Każdy projekt (zadanie) ma swój budżet (koszty realizacji i źródła finansowania) oraz czas realizacji.

Wizję rozwoju wsi, cele i projekty określono wsłuchując się w głosy mieszkańców wsi i otoczenia oraz analizując zebrane od nich ankiety. Wizję i cele oraz przyczyniające się do ich realizacji projekty (operacje) zamieszczono w tabeli 2. Zaś dalej, w tabeli 3, opisano bliżej projekty (zadania / operacje / i przedsięwzięcia) wskazując czas realizacji, źródła finansowania i szacunkową wielkość nakładów, a także jednostki odpowiedzialne za ich wykonanie.

Kryteriami wyboru (priorytetami) tych projektów była pilność potrzeb i uzasadnienie społeczne, a niekiedy np. w przypadku kanalizacji – możliwości finansowe gminy. Hierarchizację projektów odzwierciedla w tabeli 3. kolejność

planowanej ich realizacji w poszczególnych latach (im wcześniejsze lata planowanej realizacji – tym pilniejsza potrzeba i większa priorytetowość). Jedyne budowa kanalizacji, pomimo że wskazywana była przez ludność jako pilna, została przesunięta na koniec tabeli z uwagi na inne priorytety gminy i związany z tym brak środków finansowych na to zadanie.

## 5.2. NASZA MAŁA STRATEGIA – CELE I PROJEKTY (OPERACJE) ZAPEWNIAJĄCE ICH REALIZACJĘ

Tabela nr 2.

<p><b>Wizja Rozwoju:</b> <i>Nowoczesna wieś, w pełni wyposażona w podstawową infrastrukturę komunalną i komunikacyjną, oświetlona, bezpieczna, z rozbudowanymi usługami i nowoczesną bazą edukacji i kultury, estetyczna, z uporządkowanym i zmodernizowanym centrum wsi, przyjazna ludziom chętnie tu przyjeżdżającym i zamieszkującym .</i></p>			
<p><b>Cel ogólny 1.</b> Poprawienie jakości życia mieszkańców (jakości – rozumianej jako zmiany w sferze niematerialnej)</p>		<p><b>Cel ogólny 2.</b> Podniesienie standardu życia (standardu – rozumianego jako zapewnienie zmian w sferze materialnej)</p>	
<p><b>Cel szczegółowy 1.1.</b></p>	<p><b>Cel szczegółowy 1.2.</b></p>	<p><b>Cel szczegółowy 2.1.</b></p>	<p><b>Cel szczegółowy 2.2.</b></p>
<p>Stworzenie lepszych warunków do rozwoju życia kulturalnego, integracji społecznej i samorealizacji ludzi oraz zachowania dziedzictwa</p>	<p>Zapewnienie warunków do rozwoju turystyki, sportu, rekreacji i wypoczynku</p>	<p>Poprawienie warunków komunikacji wewnątrz wsi i zapewnienia bezpieczeństwa ludziom</p>	<p>Zwiększenie dostępności do usług komunalnych i poprawienie higieny</p>
<p><b>Projekty:</b>  <b>1.</b> Remont wraz z wyposażeniem Wiejskiego Domu Kultury oraz urządzenie otoczenia  <b>2.</b> Organizowanie imprez kulturalnych, kultywowanie miejscowych tradycji, obrzędów i zwyczajów  <b>3.</b> Urządzenie skansenu archeologicznego</p>	<p><b>Projekty:</b>  <b>1.</b> Urządzenie boiska szkolnego  <b>2.</b> Budowa małej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej  <b>3.</b> Renowacja i upiększenie centrum wsi, otoczenia pomnika  <b>4.</b> Organizowanie imprez sportowych i rekreacyjnych</p>	<p><b>Projekty:</b>  <b>1.</b> Budowa systemu komunikacji dróg gminnych  <b>2.</b> Budowa chodnika wzdłuż drogi powiatowej  <b>3.</b> Obudowa skarp z kamieni</p>	<p><b>Projekty:</b>  <b>1.</b> Budowa kanalizacji</p>

**5.3. Opis planowanych do realizacji zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną w okresie 7 lat od dnia przyjęcia POM.**

**Tabela nr 3.**

Lp.	Nazwa zadania / przedsięwzięcia	Cel zadania / przedsięwzięcia	Okres realizacji	Inwestor (Jednostka odpowiedzialna za realizację)	Łączne nakłady (tys. zł)	Wydatki do poniesienia w latach (tys. zł)								
						2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
1.	Remont wraz z wyposażeniem Wiejskiego Domu Kultury w Rosku oraz urządzenie otoczenia (projekt wiodący)	Zaspokojenie potrzeb społeczno – kulturalnych	2009 – 2010	Gmina Wieleń	700	700								
2.	Urządzenie boiska szkolnego	Poprawienie warunków rozwoju fizycznego młodzieży	2010 – 2011	Gmina Wieleń	167		167							
3.	Budowa systemów komunikacyjnych dróg gminnych	Poprawa standardu życia i mobilności mieszkańców	2011 – 2013	Gmina Wieleń	150				50	50	50			
4.	Budowa chodników wzdłuż drogi powiatowej	Poprawa standardu życia i bezpieczeństwa	2011 – 2013	Zarząd Dróg Powiatowych, Gmina Wieleń	100				20	40	40			
5.	Organizowanie imprez kulturalnych, rekreacyjnych, sportowych, kultywowanie miejscowych tradycji, obrzędów i zwyczajów	Poprawienie jakości życia, zachowanie dziedzictwa	2010 – 2013	WDK, organizacje pozarządowe, osoby fizyczne i prawne	35			5	10	10	10			

Lp.	Nazwa zadania / przedsięwzięcia	Cel zadania / przedsięwzięcia	Okres realizacji	Inwestor (Jednostka odpowiedzialna za realizację)	Łączne nakłady (tys. zł)	Wydatki do poniesienia w latach (tys. zł)								
						2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
6.	Renowacja i upiększenie centrum wsi (placu przy pomniku Chóru Lutnia)	Poprawienie warunków na potrzeby turystyki, rekreacji i wypoczynku	2010 – 2011	Sołectwo, Gmina Wieleń	25			10	15					
7.	Urządzenie skansenu archeologicznego	Zachowanie dziedzictwa	2012 – 2013	Sołectwo, Gmina Wieleń	25					12	13			
8.	Budowa małej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	Poprawienie warunków na potrzeby turystyki i rekreacji	2012 – 2013	Osoby fizyczne i prawne	30					15	15			
9.	Budowa kanalizacji	Poprawienie standardu życia i higieny	2013 – 2016	Gmina Wieleń	200						20	50	50	
10.	Obudowa skarp kamieniami	Poprawienie warunków komunikacji, bezpieczeństwa i estetyki wsi	2009 – 2016	Mieszkańcy we własnym zakresie	35		5	5	5	5	5	5	5	5

#### ***5.4. Opis projektu wiodącego, przewidzianego do realizacji w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi”***

Wiodącym i najpilniejszym projektem jest remont Wiejskiego Domu Kultury – ośrodka życia kulturalnego i duchowego mieszkańców Roska, inicjującego i organizującego wiele ciekawych wydarzeń kulturalnych, edukacyjnych i społecznych. Kultywowanie obrosłych już tradycją wydarzeń i imprez prowadzonych przez WDK i inicjowanie kolejnych, wymaga zachowania i unowocześnienia bazy materialnej – budynku WDK. Zachodzi w szczególności pilna potrzeba:

- remontu dachu i wymiany rynien;
- wymiany okien;
- ocieplenia budynku;
- remontu „Klubu młodzieżowego” wewnątrz budynku;
- remontu instalacji elektrycznej;
- klimatyzacji;
- wyposażenia w sprzęt nagłaśniający, komputery, stoliki, krzesła;
- wyposażenia kuchni;
- zagospodarowania otoczenia WDK i remontu obiektów towarzyszących, w tym położenie chodnika wokół WDK i asfaltu przy amfiteatrze, zabezpieczenie dachu nad sceną letnią, wymiana szamba;
- zakup strojów i instrumentów muzycznych dla zespołów artystycznych.

Łączny koszt prac szacowany jest na 700 tys. złotych.

## 6. Związek planowanych zadań i przedsięwzięć ze strategią gminy oraz krajobrazem przyrodniczo – kulturowym

Związki te najlepiej uwidacznia poniższa tabela:

<b>Strategia gminy: Priorytety, cele, kierunki działania</b>	<b>Plan odnowy miejscowości – przewidziane do realizacji zadania i przedsięwzięcia (projekty)</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• <i>Priorytet Infrastruktura</i> „Modernizacja dróg i poprawa układu komunikacyjnego dla zwiększenia dostępności i atrakcyjności gminy przy jednoczesnym rozwoju sieci wodno – kanalizacyjnej”</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Budowa systemu komunikacji dróg gminnych</li> <li>• Budowa chodnika przy drodze powiatowej</li> <li>• Budowa kanalizacji</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• <i>Priorytet „Gospodarka”</i> Cel: „Stworzyć warunki dla rozwoju turystyki ...”</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Budowa małej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej</li> <li>• Renowacja i upiększenie centrum wsi i otoczenia pomnika</li> <li>• Urządzenie skansenu archeologicznego</li> </ul>
<ul style="list-style-type: none"> <li>• <i>Priorytet Społeczność</i> Cel: Podjąć działania w kierunku integracji społeczności</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Remont wraz z wyposażeniem Wiejskiego Domu Kultury oraz urządzenie otoczenia</li> <li>• Organizowanie imprez kulturalnych, folklorystycznych, kultywowanie obrzędów itd.</li> <li>• Organizowanie imprez sportowo – rekreacyjnych</li> <li>• Urządzenie boiska szkolnego</li> </ul>

Wszystkie planowane zadania i przedsięwzięcia społeczne są adekwatne do miejscowego krajobrazu przyrodniczo – kulturowego. Wieś, wraz z najbliższym otoczeniem, jest atrakcyjna pod względem przyrodniczym (Puszcza Notecka, Dolina Noteci, Obszary Chronionego Krajobrazu – wszystko to objęte jest ochroną prawną i wielce urozmaica krajobrazy). Budowa systemu komunikacji dróg i chodnika oraz budowa małej infrastruktury turystycznej, renowacja centrum wsi i urządzenie skansenu zwiększa dostępność do tych krajobrazów. Kanalizacja zaś idzie w sukurs wymogom ochrony tego

cennego przyrodniczo środowiska. Projekty związane z Priorytetem Społeczność, a więc remont WDK, urządzenie boiska, organizowanie imprez kulturalnych i sportowo – rekreacyjnych przyczynią się do umocnienia integracji społeczności lokalnej i podtrzymają ich wysoką aktywność w obszarze kultury. Aktywność ta odnotowała dotychczas wiele sukcesów (np. Chór Lutnia) i bardzo podniosła poziom edukacji społecznej w sferze kultury oraz podniosła atrakcyjność wsi dla turystów.

Środki wydatkowane na zadania i przedsięwzięcia zaplanowane w niniejszym POM wysoce zaprocentują społecznie i gospodarczo. Przyczynią się też do osiągnięcia przez gminę celów, które założyła sobie w gminnej Strategii.



## **7. Wdrażanie Planu Odnowy i ocena postępu realizacji zadań**

Odnowa jest procesem ciągłym. Wymaga więc skoordynowania społecznych poczynań z poczynaniami władz samorządowych gminy. Tymi koordynatorami będą pospołu Burmistrz Wielenia i Sołtys, jako przedstawiciele władz gminy i pomocniczej jednostki samorządu gminnego – Sołectwa.

Żeby POM wszedł w życie musi uchwalić go Zebranie Wiejskie i zatwierdzić Rada Miejska w Wieleniu. Sołtys zatem i radni gminy, reprezentujący wieś będą lobbować w Radzie Miejskiej w Wieleniu na rzecz zatwierdzenia Planu, a potem na rzecz jego realizacji. Nakłaniać będą też gminę do ubiegania się o środki finansowe z PROW – działanie „Odnowa i rozwój wsi” na zrealizowanie zadania wiodącego (Modernizacja Wiejskiego Domu Kultury i zagospodarowanie otoczenia) i inne projekty (zadania).

Zadaniami (projektami), które zgodnie z POM mają być realizowane przez społeczność wiejską w drodze świadczeń, zwanych wolontariatem, bądź z udziałem wolontariatu, kierować będzie Sołtys przy pomocy Rady Sołeckiej. Ciało to będzie też okresowo oceniać postęp w realizacji Planu Odnowy. Takie oceny poprzedzane są zazwyczaj monitoringiem. W ocenie prac na terenie wsi, taki monitoring jest zbędny. Każdy gołym okiem widzi co we wsi się dzieje, wszystko jest pod codzienną oceną i kontrolą mieszkańców. Ta kontrola – to nasz mały, a cenny i sprawny monitoring. To narzędzie oceny pracy każdej wsi, każdego sołtysa, każdej rady sołeckiej.

Pierwszej oceny POM (ocena ex ante) dokonało Zebranie Wiejskie, przed przyjęciem (uchwaleniem) Planu. Zebranie Wiejskie dokona też oceny końcowej, po okresie jego realizacji, pod koniec 2016 roku lub z początkiem 2017 roku (będzie to ocena ex post). Wnioski z tej oceny posłużą do sformułowania oczekiwań i zadań na lata następne.

Koordynacją prac i wdrażaniem POM w zakresie „dużych” projektów (remont WDK, budowa dróg, chodnika, boiska, kanalizacji) zajmie się Burmistrz Wielenia jako organ wykonawczy Gminy Wieleni, a sołtys i radni, będą pilnowali aby ich realizacja przebiegała zgodnie z planem.

Nie można wykluczyć, że Plan Odnowy będzie podlegał aktualizacji, w zależności od nowych pomysłów na odnowę wsi, nowych oczekiwań społecznych, bądź zdezaktualizowania się niektórych projektów. Może też zmienić się sytuacja finansowa

gminy i sołectwa (na plus lub na minus), co zachwieje harmonogramem realizacji zadań / przedsięwzięć w poszczególnych latach. Taka aktualizacja POM – jako wieloletniego Planu działań – jest dopuszczalna, a czasem wręcz konieczna. Nie powinny jednak ulegać zmianom misja wsi (hasło), wizja rozwoju i cele ogólne. Zmiana POM powinna następować w takim samym trybie, jak jego budowa i pierwsze uchwalenie (konsultacja społeczna, uchwała Zebrania Wiejskiego, zatwierdzenie przez Gminę Radę Miejską w Wieleniu).

Niniejszy Plan powinien zostać jak najszerszej rozpowszechniony wśród mieszkańców. Odpowiednim miejscem do tego będzie Zebranie Wiejskie i Biuletyn Informacji Publicznej. Zastosowane mogą też być inne zwyczajowo przyjęte we wsi formy upowszechniania dokumentów i komunikowania się społecznego.